

FACTSHEET 2 – Subsidieregeling geestelijke verzorging thuis VERSIE APRIL 2019

Vanaf 1 januari 2019 maakt een nieuwe subsidieregeling de inzet van geestelijk verzorgers in de thuissituatie mogelijk. [Factsheet 1](#) (versie maart 2019) geeft een eerste antwoord op de meest dringende vragen, zodat *alle betrokkenen* beschikken over dezelfde eenduidige informatie. De huidige regeling richt zich via netwerken palliatieve zorg op drie groepen: 1) mensen van 50 jaar en ouder; 2) patiënten in de palliatieve fase (inclusief naasten); 3) kinderen in de palliatieve fase en hun naasten. De netwerken voor de kinderpalliatieve zorg kunnen uit extra middelen zowel geestelijk verzorgers als rouw- en verliesbegeleiders inschakelen.

De regeling vloeit voort uit de brief van minister Hugo de Jonge aan de Tweede Kamer over geestelijke verzorging d.d. 8 oktober 2018. De minister heeft ervoor gekozen om de extra middelen voor geestelijke verzorging in 2019 en 2020 beschikbaar te stellen via een ophoging van de bijdrage aan de landelijke netwerken palliatieve zorg in de subsidieregeling Palliatieve terminale zorg. Dit is de snelste en meest directe manier om de regio's te bereiken. De middelen zijn nadrukkelijk niet alleen bedoeld voor palliatieve patiënten, maar ook voor thuiswonende ouderen en naasten. Daarnaast zijn de middelen bedoeld voor de financiering van het participeren in multidisciplinair overleg (MDO) en aan uren als docent voor bijscholing van professionals (o.a. zorgverleners, sociaal werkers, geestelijk verzorgers) en vrijwilligers.

In dit **Factsheet 2** is, mede naar aanleiding van de inmiddels verstuurde subsidieverleningsbrief van VWS aan de palliatieve netwerken, de nieuwste informatie op een rijtje gezet.

1. Wat wordt van de netwerken palliatieve zorg door VWS verwacht?

De netwerken palliatieve zorg hebben een subsidieverleningsbrief van VWS gekregen. Hierin staat precies wat er van hen wordt verwacht. De belangrijkste data zetten we hieronder op een rij:

- Rond 1 juni 2019 worden de netwerken aangeschreven voor het indienen van de subsidieaanvraag voor **2020**.
- 15 juli 2019 dient de aanvraag voor **2020** ingediend te zijn bij VWS.
- Uiterlijk 1 september 2019 dient een verder uitgewerkte subsidieaanvraag voor activiteiten in **2019** ingediend te zijn bij VWS, met betrekking tot:
  - A. Opzetten en operationaliseren van de benodigde infrastructuur binnen het netwerk, evt. in samenwerking met aangrenzende netwerken. Kosten die onder de subsidieregeling kunnen vallen zijn: o.a uitvoeringskosten, facturering, monitoren,

matching, accountmanagement, selectie & werving, administratie en (financiële) registratie, front office en verantwoording.

B. De inzet van geestelijk verzorgers in de netwerkregio: schatting van het aantal uren in consulten (geholpen cliënten), aantal uren door geestelijk verzorgers in bijscholing van andere professionals en vrijwilligers in zorg en welzijn, aantal uren van geestelijk verzorgers in MDO's voor patiënten die verblijven in de thuissituatie.

- Als te voorzien is dat de activiteiten/kosten waarvoor de subsidie is verstrekt niet of niet geheel worden verricht/uitgeput, dient dit bij de eerder in de subsidieverleningbrief 2019 genoemde te onderbouwen aanvraag 2019 voor 1 september 2019 te worden gemeld en zal het subsidiebedrag herzien worden (NB: er kan niet een hogere subsidie 2019 worden gevraagd, dan het maximale subsidiebedrag in de regeling). Mocht te voorzien zijn dat de dan herziene subsidie 2019 op basis van de uitgewerkte aanvraag van 1 september 2019 alsnog met 15% of meer verlaagd dient te worden, dan moet dit voor 15 november 2019 gemeld worden. Bij hoge uitzondering, met goede redenen omkleed ter verdere besluitvorming door VWS, kan tot en met uiterlijk 31 december 2019 een afwijking worden gemeld. Als tijdig wordt gemeld, zal geen korting worden opgelegd.
- Aan de subsidieregeling is tevens als voorwaarde gesteld dat netwerken meewerken aan het binnenkort te verschijnen onderzoeksprogramma van ZonMw betreffende de geestelijke verzorging.
- Uiterlijk 2 juni 2020 zal de verantwoording over 2019 bij VWS ingediend moeten worden.

2. Wat wordt verstaan onder de thuissituatie?

Deze regeling voorziet in geestelijke verzorging voor mensen van 50 jaar en ouder en mensen in de palliatieve fase en naasten, die **niet** in een instelling verblijven vallend onder de Wet Toelating Zorginstellingen. Activiteiten van geestelijke verzorgers (consulten, MDO's, scholing) die bijvoorbeeld in en vanuit hospices en bijna-thuis-huizen geboden wordt, kunnen worden gedeclareerd volgens deze regeling, mits de instelling niet onder de WTZ valt. Instellingen voor begeleid wonen worden gezien als thuissituatie. Transmuraal werken wordt met deze regeling gestimuleerd.

3. Wanneer moet een geestelijk verzorger worden ingeschakeld?

De minister noemt het ABC model (Aandacht – Begeleiding – Crisis) en verwijst daarmee impliciet naar de [Richtlijn Zingeving en spiritualiteit in de palliatieve fase](#) (> Diagnostiek, rapportage en verwijzing > Rol zorgverleners > Overwegingen). Hierin wordt het ABC-model verder toegelicht. Deze richtlijn is breder toepasbaar en richtinggevend voor de ontwikkeling van de infrastructuur bij deze subsidieregeling voor geestelijke verzorging in de thuissituatie. In de richtlijn Zingeving en spiritualiteit is de doelgroep kinderen (nog) niet expliciet meegenomen. Desalniettemin is deze richtlijn in algemene zin toepasbaar in de kinderpalliatieve zorg, en dan gericht op het hele gezin. De geestelijk verzorger kan worden ingezet op alle drie de niveaus van het ABC-model. Het ABC-model is niet als triagemodel bedoeld. Het ABC-model drukt uit dat professionals van verschillende disciplines en vrijwilligers in zorg en welzijn, ieder vanuit hun eigen taak en referentiekader geacht worden

aandacht en begeleiding te bieden aan zingeving en spiritualiteit. Zij kunnen door de specialisten op dit terrein (geestelijk verzorgers) geschoold worden met het oog op het verhogen van de kwaliteit van hun ondersteuning.

4. Hoe moeten de activiteiten van de geestelijk verzorger worden geregistreerd?

- Ten behoeve van de verantwoording door de netwerken aan VWS van de gerealiseerde activiteiten (2 juni 2020) dienen in ieder geval de daadwerkelijke gerealiseerde aantal uren te worden vermeld voor de drie categorieën; consulten, uren scholing en uren MDO.
- Er wordt gewerkt aan landelijke registratie formats voor consulten, deelname aan MDO en scholing van professionals en vrijwilligers in zorg en welzijn (verwachting publicatie: zomer 2019). Gezien de ontwikkelfase van deze eerste twee jaar, en de flexibiliteit die dit van alle betrokkenen vraagt, wijzen we erop dat goede onderlinge werkafspraken en tijdige evaluatie op lokaal niveau op dit moment voldoende kunnen zijn om met elkaar te kunnen starten.
- Met betrekking tot AVG verwijzen we naar [de site van de werkveldraad eerste lijn](#) van de VGVZ.

5. Welke tarieven kunnen vooralsnog als richtbedragen gehanteerd worden voor de inzet van geestelijk verzorgers?

Bekwaam en bevoegd zijn geestelijk verzorgers die ingeschreven zijn in het register van SKGV, zie ook [Factsheet 1](#). Een volledig en actueel [overzicht van de tarieven](#) is beschikbaar op de site van de VGVZ.

Parkeer- en reiskosten van geestelijk verzorgers t.b.v. consulten, scholing en bijwonen MDO horen bij het 5/7^e deel dat de netwerken ter beschikking hebben voor de inzet van geestelijke verzorging. Lokaal dienen hierover werkafspraken gemaakt te worden. Het adviesbedrag voor een consult van geestelijk verzorger is inclusief eventuele BTW en eigen overheadkosten; 45 minuten van dit consult zijn consultminuten, 15 minuten indirecte minuten (registratie, verslaglegging).

6. Hoeveel consulten zijn mogelijk per cliënt?

De regeling gaat uit van consulten. Dat betekent dat er geen aanstellingen van een geestelijk verzorger voor een bepaald aantal uren wordt bekostigd. We adviseren dat er **lokaal** onderlinge werkafspraken worden gemaakt tussen het palliatieve netwerk en de beschikbare geestelijk verzorgers met betrekking tot het aantal consulten per client en de terugkoppeling daarover. Bijvoorbeeld 1 tot 3 consulten per cliënt, verlenging in overleg tot bijvoorbeeld 8 tot 12 consulten.

7. Hoe kunnen ouderen, palliatieve patiënten, en hun naasten gebruik maken van een geestelijke verzorger?

Ouderen, palliatieve patiënten, en hun naasten die gebruik willen maken van een geestelijke verzorger voor een consult, kunnen dit aanvragen via het lokale netwerk palliatieve zorg, of bij de organisatie die voor de coördinatie van geestelijke verzorging in de thuissituatie aangewezen is. Een formele indicatie of diagnose is daarbij niet vereist. Een zorgverlener of sociaal werker kan een verwijzende functie hebben hierin, maar een cliënt mag ook zichzelf

aanmelden. Het netwerk of een andere coördinerende organisatie legt contact met een geestelijk verzorger waar zij afspraken mee hebben gemaakt. De (contact)gegevens van de netwerken zijn te vinden op de website van [Fibula](#). Voor de kinderpalliatieve netwerken zijn de gegevens te vinden via: www.kinderpalliatief.nl > regionale netwerken. Momenteel zijn de netwerken palliatieve zorg de structuren nog aan het ontwikkelen (zie ook vraag 1). Er zijn regionaal grote verschillen in hoeverre er al een aanbod is. Bestaande regionale initiatieven rond levensvragen zijn vindbaar via het [Expertisenetwerk Levensvragen](#) en het [Platform Regionale Initiatieven Levensvragen](#). Het beste kan er dus contact worden gezocht met het netwerk om te vragen of en welk aanbod er in het kader van deze subsidieregeling al is.

8. Hoe kunnen professionals en vrijwilligers gebruik maken van scholing door geestelijk verzorgers?

Professionals en vrijwilligers die gebruik willen maken van scholing door geestelijk verzorgers kunnen hiervoor terecht bij hun lokale netwerk palliatieve zorg, of bij de organisatie die voor de coördinatie van geestelijke verzorging in de thuissituatie aangewezen is. De gegevens van de netwerken palliatieve zorg zijn te vinden op de website van Fibula: www.stichtingfibula.nl. Voor de kinderpalliatieve zorg kunnen professionals en vrijwilligers terecht bij de regionale [Netwerken Integrale Kindzorg](#). Momenteel zijn de netwerken palliatieve zorg de structuren nog aan het ontwikkelen (zie ook vraag 1). Er zijn regionaal grote verschillen in hoeverre er al een aanbod is. Het beste kan er dus contact worden gezocht met het netwerk om te vragen of en welk aanbod er al is. Het netwerk of een andere coördinerende organisatie legt contact met een geestelijk verzorger waar zij afspraken mee hebben gemaakt voor scholing en training. Hetzelfde geldt voor verzoeken tot participatie van geestelijk verzorgers in MDO' of PaTz groepen.

Wij willen er nadrukkelijk op wijzen dat de mogelijkheden om direct een beroep te doen op de beschikbare middelen lokaal en per netwerk vooralsnog sterk kunnen verschillen. Deze regeling beoogt een ontwikkeling op gang te brengen, waarbij recht gedaan wordt aan de verschillen in behoefte en beginsituatie per netwerkregio.

Versie april 2019 – meer informatie volgt

- Voor vragen en verdere informatie kan je terecht bij Joep van de Geer, kennismakelaar zingeving, spiritualiteit en geestelijke verzorging bij Agora, jvandegeer@agora.nl
- Voor vragen en verdere informatie voor de netwerken palliatieve zorg kan je terecht bij Jeroen Joosten, projectleider bij Fibula, jeroen.joosten@stichtingfibula.nl
- Voor vragen en verdere informatie voor geestelijk verzorgers kan je terecht bij Robert Koorneef, directeur bij de VGVZ, robertkorneef@vgvz.nl
- Voor vragen en verdere informatie over de Netwerken Integrale Kindzorg (NIK) kan je terecht bij Lennart de Vries, programmamanager bij het Kenniscentrum Kinderpalliatieve Zorg, l.devries@kinderpalliatief.nl